

בכנינת סוד צבאי חמור, כמו העובדה ש"בירושלים נמצאו בזמן המלחמה יחידות ירדניות מובחרות, בעוד שבלב הארץ, ברמ"אללה וצפונה, היו יחידות ברמה פחותה". נוסייבה בקי גם בהיסטוריה העתיקה של היחסים היהודיים-ערביים. "הרי היתה תקר"פה של תור הזהב, כשהיהודים חיו תחת שלטון האיטלם, ובלטו בחיי הרוח והתר"בות. הרמב"ם, לרוגמה, או אותו יהודי ש"נטל חלק בהקמת אוניברסיטת אל-אזהר ב"קאהיר".

אבל, חשוב מכל: "הערבים אינם מטור"רים. אין הם חושבים להשמיד את היהודים. אני יודע שבתעמולה הערבית היו דברים מבועיטים, אבל נידמה לי שהם הויקו יותר לנו מאשר לכם. התעמולה הזו אינה משכ"י נעת אף יהודי כי אפשר להסתדר אינתו — כמוכן, בתנאים מסויימים — ודוחפת את"כם להתלכד דווקא סביב מנהיגים קיצוניים, כמו משה דיין או מתחם בנין.

★ ★ ★

„נאצר רצה בשלום“

העובדות מדברות בעד עצמן. קחו "ל"ל לוגמה את גמאל עבד אל-נאצר. הוא רצה בשלום עם ישראל כבר ב-1953. וי לאחר-מכן, ב-1954, ואף לאחר מלחמת סואץ. ישנן עובדות של ממש המוכיחות זאת. כי העידת באנדונג, למשל, היה זה הראים ה"מצרי שהציע את הצעת ההחלטה שאושרה שם, לפתור את בעיית פלשתינ בדרכי שלום ועל יסוד החלטות האו"ם. זה היה הניסוח שלו. ומה ענו מנהיגי ישראל? אף פליט ואף ששל אדמה!

„תשימו לב לעובדה טריה אחרת: אפילו בזמן האחרון, ימים ספורים לפני חסימת המיצרים, הכריז עבד אל-נאצר כי שורש ה"בעייה נעוץ בזכויותיהם של ערביי ישראל ופלשתינ. אני מבין מכך, שאם ישראל היתה מכירה בזכויות אלה, היה נפתח הפתח ל"שלום.

„אחרי הכל עליכם לזכור כי אתם ואנחנו משורש אחד. יש לנו היסטוריה משותפת. ואם תאמצו לכם כלל אחד, לפיו אין הכוח מקנה זכויות, יהיה לנו גם עתיד משותף.“

★ ★ ★

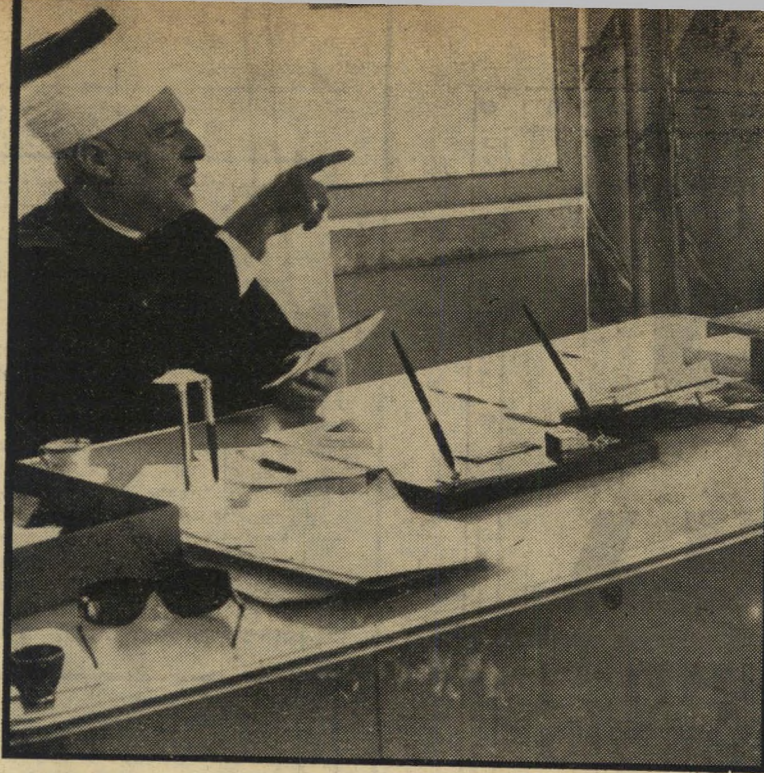
אסור לדבר

ע"ד השבוע היה מוחזק ראש עיריית ע"ד חבורן, כמי ש"משחף פעולה עם של"טונות ישראל בגדה המערבית." והיה ברור שיש עתיד גדול לפניו.

הוא חילק ראינות לכל, הצהיר הצהרות בתדירות של פעם ליום, אירח בלישכתו עולירגל ישראלים רבים, וזכה גם להתארח אצל עמיתו הישראלי — ראש-עיריית באר"שבע השכנה, אליהו גאווני.

בהזדמנות אחרת הוזמן לביקור בכפר ה"דרוזי ירקה שבגליל, התארח אצל הח"כ ה"דרוזי ג'אבר מועזי. גם אז הצהיר על רצונו הטוב ועל כוונותיו לשתף פעולה עם ישראל.

השבוע גזר על עצמו אלם. הוא קיבל אמנם את כתבי העולם הזה ב"לישכתו העירונית ברוב נימוס, הכיר להם באותה הזדמנות את נכבדיהעיר שבאו אליו

שלוש דרכים

ראש עיריית חבורן, שייך מוחמד עלי אל-ג'עברי, התעטף בשתיקה בהוראת המושל הצבאי. אך ידוע בניסוחו כי את ערביי הגדה אפשר לנסח ב"שלושה דרכים — אנרוף, כסף או שכנוע. מאנרוף אינם חוששים; כסף יש להם מספיק ושכנוע הוא הדרך היחידה והטובה ביותר.

לשיחה על ענייני היום — אך לדבר סירב. נימק השייך מוחמד עלי אל-ג'עברי: „אני מוכן לדבר, ומועניין לענות על שאלותיכם, אלא שהיום בבוקר הודיעו מטעם המושל הצבאי באיזור, כי אין להצהיר הצהרות ואין להעניק ראינות.“

ואו גילה בעל-הבית את סוד שתיקתו של ראש-העיר: „שייך מוחמד עלי אל-ג'עברי דיבר הרבה, וזכה לפירסום מירבי. דבריו עוררו חילוקי דעות, ולא הכל הסכימו עימם.

„כי אין אנו, הערבים — זאת דעתי הפ"ר, טיח, כמוכן — רואים את הנוכחות הישר"אלית כאן כסופית. העסק עדיין לא הסתיים. עדיין לא נפלה הכרעה. יש עוד גורמים אחרים. ישנה הליגה הערבית וישנו האו"ם.

„בינתיים כולנו חיים, כמו שאחם רואים, אבל לא כולנו מסכימים עם ראש-העיר, כי צריך להתלהב יתר על המידה מהכיבוש שלכם כאן.“

המארה, שכינה עד לפרוץ המלחמה כ"פקיד בכיר בממשלה הירדנית, ויצא לא פעם בשליחותה לארצות-חוץ, גילה בקיאות מרוק"דקת בענייני הפנים של ישראל. „אין זאת הפעם הראשונה שאני נפגש עם ישראלים. פגשתי כמה בתו"ל, ויש לי גם קרובי-מש"פחה בישראל. חוץ מזה אני מרבה לקרוא עליכם ובקי בדיוחים שלנו על המחרח ב"ישראל, גם עליכם שמעתי, ועל סיעתכם בכנסת.“

מן הספריה ניבטו ספרים עבי-כרס. בער"בית ובאנגלית. ספר היסטוריה — ההתקו"ממות הערבית הגדולה. פירסום פוליטי יר"דני על הבעייה הפלשתינאית. ספרו של ג'אב פחה, מקימו ומפקדו האנגלי של הצבא הירדני — חייל בשירות הלגיון הערבי.

ליד כונית הספרים — מפת תבליט אמ"נותית של ארצות המרחב, ללא גבולות מדי"ניים וללא ציוני ערים וכפרים.

★ ★ ★

אין סודות

י"ה לנו הפקיד הבכיר: „לעניין שתי"קתו של ראש-העיר ישנם עוד שני צד"דים חשובים — אחד חיצוני ואחד פנימי.“ הצד החיצוני: „ידוע לנו, כשם שידוע גם לכם, כי לממשלה הירדנית וכן לממשלות הערביות האחרות, ישנה ידיעה מדוקדקת בכל מה שנוגע להתנהגותנו בשטחים ה"כבושים. יש יוצאים ויש באים. יש שומעים ויש אומרים. אין סודות.“

הצד הפנימי: „השלטונות הצבאיים שלכם, שאיתם בעיקר יש לנו מגע יום-יומי, רוצים להגן על עסקנים ומנהיגים מסוגו של עלי אל-ג'עברי. הם לא רוצים לגרום להסתב"כותו וליצירת לחץ עליו. לכן מוטב להם שיעשה את שלו, וינהג בדרכו — אבל ב"שקט. בלי פירסום מיותר.“

ומה עמדתם של עסקני הציבור הערבי, החולקים על דרכו של ראש-העיר? „זה לא מה שאחם חושבים. גם אלה וגם"אלה רוצים לחיות בשלום. אבל לכל אחד ישנו השלום שלו. גם ללוי אשכול יש שלום שלו, ואפילו לבן-גוריון שלכם היה שלום. משלו.“

מה השלום של הפקיד הבכיר? „שלום, אבל שלום פלוס משהו: שלום"פלוס צדק!“

המארח קם מכורסתו, אחז בידו של ה"כתב ואת ידו השניה הניח על כתפו, ב"תנועת משיכה.

„אינך יכול לקחת ממני את הז'אקט, ול"אחרי-מכן להציע לי שלום. החזר לי את: מעילי, ואז נעשה שלום!“

★ ★ ★

יש מקום

ד' זגמת הז'אקט לא הוזכרה מעולם בפירסומים ערביים רשמיים, שום מנ"היג ערבי גם לא הצהיר עליה בחושייה בינלאומית או בעצרת האומות המאוחדות. אולם עובדה אחת ברורה לכל: בין אם ה"מדובר בז'אקט, או בין אם המדובר בסתם „צדק“ — רוב הדוברים מתכוונים לדבר מאוד-מאוד מסויים.

כאשר, למשל, מוסה נאצר מזכיר את ההצה"הוא מנסה תחילה להימנע מלהיכנס לפרטים. כששאל שוב ושוב הוא מסביר: „הכיבוש האחרון אינו סוף פסוק!“

יותר מכך סירב להרחיב את הדיבור: „ואז, במיקרה, חולפות עיניו על פני מיסגרת התלויה בקיר שמיימנו: מפת ארץ-ישראל עליה משורטטים גבולות החלוקה, לפי הח"לטת עצרת האו"ם מ-1947.

האם מתכוון הוא לחזרה לתוכנית החלר"קה המקורית? הוא מחייך. „עוד לא הגיע הזמן להיכנס לפרטים.“

אנאחר נוסייבה מפרט יותר. הז'אקט שלו גלוי יותר. הצדק שלו ברור יותר. „עליכם להבין,“ הסביר בנחת, באנגלית מהוקצעת, „הכוח לבדו אינו מקנה זכויות. באמת, אינו מקנה זכויות. כוח נולד ומתפתח ו"אחר כך מתגון וגווע. ישראל צריכה לחזור בה מכל אשר רכשה והשיגה בכוח. ואז, נידמה לי, יש מקום לחיים משותפים.“

השפתון הטוב ביותר
האחיד הנחוק ביותר

dura-gloss

AMERICA'S LEADING BRAND

זודה-גלוס
נרתיק סובב
1.95 ל"י

חדש
SUPER PEARL
3.90 ל"י